

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ ХМЕЛЬНИЦЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РЕКОМЕНДАЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

від 05 липня 2019 року

м. Хмельницький

№72/18-рк/к

Про припинення дій, що містять ознаки порушень законодавства про захист економічної конкуренції

Адміністративна колегія Хмельницького обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (надалі – адміністративна колегія Відділення), розглянувши матеріали виконання доручення Голови Антимонопольного комітету України від 12.03.2019 року №13-01/237 щодо додержання вимог законодавства про захист економічної конкуренції на ринку надання послуг централізованого опалення,

ВСТАНОВИЛА:

Хмельницьким обласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України (надалі – Відділення) під час виконання доручення Голови Антимонопольного Комітету України від 12.03.2019 року №13-01/237 було встановлено наступне.

Протягом 2017-2018 років та в 1 півріччі 2019 року на території м. Кам'янець-Подільського на ринках з виробництва, транспортування та постачання теплової енергії діяло комунальне підприємство "Міськтепловоденергія" Кам'янець - Подільської міської ради (надалі – КП "Міськтепловоденергія", Підприємство).

Юридична адреса Підприємства: вул. Тімірязєва, 123, м. Кам'янець-Подільський, 32300, ідентифікаційний код юридичної особи – 36588183.

КП "Міськтепловоденергія" здійснює виробничу діяльність по наданню послуг з централізованого опалення та централізованого постачання гарячої води населенню міста, організаціям бюджетної сфери та іншим суб'єктам господарської діяльності.

Підприємство веде самостійний баланс, закінчений бухгалтерський облік та статистичну звітність, має розрахунковий та інші рахунки в установах банків, бланки та печатку зі своїм найменуванням, є юридичною особою і відповідно до статті 1 Закону України "Про захист економічної конкуренції" визнається суб'єктом господарювання.

Частина четверта статті 19 Закону України "Про житлово-комунальні послуги" встановлює, що виконавцем послуг з централізованого опалення та послуг з централізованого постачання гарячої води для об'єктів усіх форм власності є суб'єкт господарювання з постачання теплової енергії (теплопостачальна організація).

Відповідно до статті 1 Закону України "Про житлово-комунальні послуги" житлово-комунальні послуги - це результат господарської діяльності, спрямованої на забезпечення умов проживання та перебування осіб у жилих і нежилых приміщеннях, будинках і спорудах, комплексах будинків і споруд відповідно до нормативів, норм, стандартів, порядків і правил.

Згідно статті 13 цього ж Закону за функціональним призначенням централізоване опалення віднесено до комунальних послуг.

Отже, Підприємство надає житлово-комунальні послуги, а саме є виконавцем послуг з централізованого опалення та постачання гарячої води.

Рішенням п'ятдесят четвертої (позачергової) сесії V скликання Кам'янець-Подільської міської ради від 05.02.2010 року № 4 "Про визначення виконавцем житлово-комунальних та інших послуг КП "Міськтепловоденергія" Підприємство визнано виконавцем послуг з

централізованого опалення та постачання гарячої води.

Територіальними межами ринку надання послуг з централізованого опалення є межі розташування теплових мереж, які знаходяться у володінні та користуванні КП "Міськтепловоденергія" - м. Кам'янець-Подільський

Надання послуг з централізованого опалення полягають у необхідності транспортування теплової енергії із застосування певних інженерних мереж та згідно із статтею 5 Закону України "Про природні монополії", віднесені до сфери діяльності суб'єктів природної монополії.

Підприємство постачає спеціальними мережами та продає споживачам послугу з централізованого опалення, здійснюючи таким чином діяльність на ринку централізованого теплопостачання.

Споживачами послуг КП "Міськтепловоденергія" є фізичні та юридичні особи, які отримують послуги з централізованого опалення від даного Підприємства внаслідок того, що системи теплозабезпечення їх приміщень (житлових та нежитлових) приєднані (підключені) саме до теплових мереж Підприємства.

Відповідно до статті 12 Закону України "Про захист економічної конкуренції", статей 7,17 Закону України "Про Антимонопольний комітет України", Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 5 березня 2002 року №49-р, зареєстрованої у Міністерстві юстиції України 1 квітня 2002 року за №317/6605, встановлено, що становище КП "Міськтепловоденергія" продовж 2017-2018 років та в поточному 2019 році на ринку послуги централізованого опалення та постачання гарячої води в територіальних межах розташування теплових мереж м. Кам'янець-Подільський має ознаки монопольного.

Частиною першою статті 19 Закону України "Про житлово-комунальні послуги" (від 24.06.2004 року №1875-IV (якій діяв до 01.05.2019 року) та частиною першою статті 12 "Про житлово-комунальні послуги" (від 09.11.2017 року №2189-VIII) встановлено, що надання житлово-комунальних послуг здійснюються виключно на договірних засадах.

Взаємовідносини між споживачами та підприємствами, які надають послуги з централізованого опалення в територіальних межах розташування теплових мереж регулюються Законами України "Про житлово-комунальні послуги", "Про місцеве самоврядування в Україні", "Про теплопостачання", Правилами надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 21.07.2005 №630, зі змінами (надалі - Правила надання послуг) та іншими чинними нормативно-правовими документами.

Постановою Кабінету Міністрів України від 21.07.2005 №630 затверджено "Типовий договір про надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення" (надалі - типовий договір).

Правила надання послуг регулюють відносини між виконавцем послуг, фізичними та юридичними особами.

Відповідальність щодо дотримання в умовах договорів вимог, зазначених типовим договором, лягає на виконавця послуг, як на розробника умов договорів та ініціатора їх укладання.

Пунктом 8 Правил надання послуг визначено, що послуги надаються споживачеві згідно з договором, який оформляється на основі типового договору.

Відповідно до пункту 3 статті 184 Господарського кодексу України укладання господарських договорів на основі примірних і типових договорів повинно здійснюватися з додержання умов, передбачених статтею 179 цього Кодексу.

Стаття 179 Господарського кодексу України передбачає укладання договорів за правилами встановленими Цивільним кодексом України з урахуванням особливостей, передбачених, в тому числі, Господарським кодексом України. Відповідно до частини четвертої статті 179 Господарського кодексу, при укладенні господарських договорів сторони можуть визначати зміст договору на основі типового договору, затвердженого Кабінетом Міністрів України, чи у випадках, передбачених законом, іншим органом державної влади, коли сторони не можуть відступати від змісту типового договору, але мають право конкретизувати його умови.

Статтею 648 Цивільного кодексу України визначено, що зміст договору, укладеного на підставі правового акта органу державної влади, обов'язкового для сторін договору, має відповідати цьому акту.

Також слід зауважити, що статтею 6 Цивільного кодексу України передбачено, що сторони у договорі не можуть відступити від положень актів, якщо в цих актах прямо зазначено про це, а також у випадку, якщо обов'язковість для сторін положень актів цивільного законодавства виходить з їх змісту чи із сутності відносин між сторонами.

Станом на 01.01.2019 року Підприємством було укладено з населенням договори на надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води, водовідведення (надалі – Договір) 24594 одиниць та 955 договорів з іншими споживачами.

При аналізі Договорів, до прикладу від 08.02.2019 року (код споживача 530-32-22), від 15.02.2019 року (код споживача 384-4-10), від 10.22.2017 (код споживача 530-47-83), від 05.02.2019 №КП-0026/1, які Підприємство уклало з споживачами, встановлено, що вони частково не відповідають Правилам надання послуг.

Так, договорах укладених КП "Міськтепловоденергія" у розділ "Оплата спожитих послуг" включений підпункт 16, положення якого відсутні у Правилах надання послуг, відповідно до якого плата за централізоване опалення квартири (будинку садибного типу) справляється за нормативами (нормами) споживання та додатково за перевищення розрахункової потужності приладів опалення (радіаторів) на ___% - ___ грн.

Крім того, підпунктом 5 пункту 29 Правил надання послуг, споживач має право на установлення квартирних засобів обліку води і теплової енергії та взяття їх на абонентський облік. У договорах КП "Міськтепловоденергія", право на установлення квартирних засобів обліку води і теплової енергії та взяття їх на абонентський облік, споживач має лише після подання письмової заяви та внесення відповідної оплати за послуги.

Одночасно КП "Міськтепловоденергія" доповнило розділ "Виконавець має право" пунктом 3, положення якого відсутні у Правилах надання послуг, відповідно до якого за ним закріплено право на внесення змін до рахунків внаслідок виявлення нових даних про споживача (-ів), що впливають на розмір платежів (кількість мешканців, підвищення ступеню зручності, прибудова приміщень та інше). Внесення виявлених змін проводиться на підставі акту обстеження або інших офіційних даних без додаткового узгодження із споживачем.

Підпунктом 2 пункту 32 Правил надання послуг, встановлено зобов'язання виконавця послуг інформування споживача про здійснення перевірки показань квартирних засобів обліку, адресу та номер телефону диспетчерської, аварійної або аварійно-диспетчерської служби (зазначаються в договорі і рахунках на сплату послуг, а також розміщуються на дошках оголошень в усіх під'їздах багатоквартирного будинку, а також на дошках оголошень, розташованих поблизу житлового будинку), у договорах КП "Міськтепловоденергія" викладені у наступній редакції: "інформування споживача про адресу та номер телефону аварійно-диспетчерської служби".

Пунктом 18 встановлено, що після отримання показань квартирних засобів обліку, якщо вони відрізняються від розрахованих за показаннями будинкового лічильника, виконавець здійснює коригування плати за надану послугу в наступному розрахунковому періоді шляхом зменшення або збільшення обсягів спожитої споживачем послуги, що відображається окремо у виставленому рахунку (платіжному документі) наступного періоду.

У договорах Підприємства дане зобов'язання відсутнє.

Крім того, відповідно до договорів, КП "Міськтепловоденергія" (підпункт 6 пункту 25 "Виконавець зобов'язаний") зобов'язане повідомляти споживача про плановану перерву в наданні послуг через засоби масової інформації (крім перерви, що настає внаслідок аварії або дії непереборної сили) із зазначенням причини та часу перерви в наданні послуг.

Відповідно до положень підпункту 7 пункту 32 Правил надання послуг, дане зобов'язання викладено у наступній редакції: "виконавець зобов'язаний повідомляти споживача про плановану перерву в наданні послуг через засоби масової інформації, а також письмово не пізніше ніж за 10 днів до її настання (крім перерви, що настає внаслідок аварії або дії непереборної сили) із зазначенням причини та часу перерви в наданні послуг".

Не внесення до Договорів зазначених пунктів дає можливість КП "Міськтепловоденергія" порушувати права споживачів та не нести відповідальності за надання послуг не в повному обсязі.

Таким чином, дії КП "Міськтепловоденергія", які полягали в укладенні договорів на надання послуг з теплопостачання, що не відповідають положенням Правил надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 21.07.2005 №630, зі змінами та які могли призвести до ущемлення прав споживачів (населення) в частині здійснення відповідних перерахунків щодо зменшення розміру плати за надані послуги та захисту їх прав на отримання послуг відповідної якості та кількості, містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, що передбачене пунктом другим статті 50, частиною першою та пунктом першим частини другої статті 13 Закону України "Про захист економічної конкуренції" у вигляді зловживання монополієм (домінуючим) становищем, шляхом:

- вчинення дій, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку;
- встановлення таких умов реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

Виходячи з наведеного вище та зважаючи на те, що дії КП "Міськтепловоденергія" не призвели до суттєвого обмеження конкуренції, не завдали значних збитків суспільству, керуючись статтею 46 Закону України "Про захист економічної конкуренції" та статтею 14 Закону України "Про Антимонопольний комітет України", адміністративна колегія Хмельницького обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України,

РЕКОМЕНДУЄ:

Комунальному підприємству "Міськтепловоденергія" (вул. Тімірязєва, 123, м. Кам'янець-Подільський, 32300, ідентифікаційний код юридичної особи – 36588183) припинити дії, які містять ознаки порушення законодавства передбаченого пунктом 2 статті 50 та пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України "Про захист економічної конкуренції" шляхом:

1. Укладення договорів про надання послуг з теплопостачання із споживачами відповідно до Типового договору про надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.07.2005 № 630.

2. Інформування споживачів, з якими укладені договори про надання послуг з теплопостачання, умови яких не відповідають Типовому договору, про можливість переукладення та/або внесення змін до них на предмет відповідності Типовому договору.

Відповідно до частини другої статті 46 Закону України "Про захист економічної конкуренції", рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи особами, яким вони надані.

Частиною третьої статті 46 Закону України "Про захист економічної конкуренції" передбачено, що за умови виконання положень рекомендації органів Антимонопольного комітету України, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається.

Про результати розгляду цих рекомендацій та здійснені заходи повідомити Відділення у місячний строк з дня їх отримання.

Голова адміністративної колегії
Голова відділення

О. Федорчук